

Ks. mgr lic. Wiesław Bąkowski

Specjalność: Mariologia

**Streszczenie pracy doktorskiej napisanej pod kierunkiem
O. prof. UKSW dr hab. Grzegorza Bartosika OFMConv na temat:**

**Znaczenie kultu Matki Bożej Lewiczyńskiej –
Pocieszycielki Strapionych, dla Ziemi Grójeckiej**

Powyższa praca jest pierwszym elaboratem tak szeroko traktującym temat kultu Matki Bożej w Sanktuarium w Lewiczynie. W pierwszej części dysertacji (Rozdziały I i II) ujęte zostały zagadnienia z zakresu historii Sanktuarium oraz dziejów cudownego obrazu Matki Bożej Pocieszycielki Strapionych tam się znajdującego od początku XVII wieku – jego symboliki ideowej, analizy artystycznej i teologicznej. Święty wizerunek Maryi przypomina – pod względem formy – obraz Matki Bożej Śnieżnej z bazyliki Santa Maria Maggiore w Rzymie. Tego typu dzieła malarskiej sztuki sakralnej były bardzo popularne i rozpowszechnione w Polsce od końca XVI wieku. Autor poddał analizie szereg wydarzeń oraz dokonał stosownych korekt szczegółów historycznych związanych z dziejami sanktuarium i jego obrazu w zakresie datowania, brzmienia nazwisk proboszczów i kustoszów, czasu ich urzędowania oraz szeregu innych znaczących postaci i faktów dla historii miejscowej wspólnoty osób wydarzeń.

W drugiej części pracy (Rozdziały III i IV) autor poddał badaniom zagadnienia związane z samym kultem Matki Bożej w Lewiczynie od początku jego istnienia aż po czasy współczesne. Podstawowym źródłem informacji były starodawne zapisy proboszczów lewicyńskich dotyczące otrzymanych łask i wyproszonych cudów, zawarte w rękopisie z 1706 roku, pod tytułem: *Xsięga cudów i łask, których doznawali i po dziś dzień doznają tak wiele ludzi, którzy się w różnych utrapieniach, dolegliwościach, w chorobach ciężkich i różnych nieszczęściach z wielką ufnością i zupełną wiarą uciekali do Najświętszej Boga Rodzicy Maryey Panny, tu w kościele lewicyńskim zostającej*. Rękopis ten, choć nie dotrwał do czasów obecnych, to został on wiernie przepisany przez kolejnego proboszcza parafii w Lewiczynie ks. Wojciecha Dionizego Bryndzy Nackiego i wydany w 1911 roku. To dzieło stanowi podstawowe źródło wiedzy na temat przejawów kultu obrazu Matki Bożej

Lewiczyńskiej, sprawowanych w sanktuarium Mszy świętych wotywnych, różnego rodzaju nabożeństw maryjnych, odpustów i pielgrzymek.

Kult Matki Bożej Lewiczyńskiej trwa nadal i rozwija się. Doniosłym faktem, który ożywił kult Matki Bożej w Lewiczynie, był bez wątpienia akt koronacji cudownego obrazu w 1975 roku.

Z jednej strony kontynuowane są dotychczasowe formy nabożeństw, z drugiej zaś – nowe, wynikające ze współczesnych wyzwań duszpasterskich, w ramach idei Nowej Ewangelizacji. Zapoczątkowana została ona przez Jana Pawła II w 1979 roku podczas homilii w Nowej Hucie i kontynuowana jest przez kolejnych papieży, o czym dowiadujemy się z szeregu dokumentów kościelnych. Współczesna religijność i pobożność skoncentrowana wokół sanktuarium stanowi zatem syntezę tego, co stare i nowe.

Autor wykazuje, że kult Matki Bożej w Lewiczynie od początku obejmował swoim zasięgiem cały region, to jest Ziemię Grójecką. Taki też charakter posiada w czasach obecnych. Wystarczy wspomnieć, że Sanktuarium Matki Bożej Pocieszycielki Strapionych w Lewiczynie gromadzi rokrocznie tysiące pielgrzymów, którzy licznie przybywają do sanktuarium zwłaszcza w uroczystość Wniebowzięcia NMP (15 sierpnia). Do Matki Bożej przychodzą również rzesze ludzi – rolników i sadowników – na corocznie organizowanych w Lewiczynie dożynkach powiatowych.

W zakończeniu pracy autor zawarł 12 wniosków i postulatów, w których zdefiniował wczoraj, dziś i jutro Sanktuarium Matki Bożej Lewiczyńskiej Pocieszycielki Strapionych, Pani Ziemi Grójeckiej. Wynika z nich pewna nauka, a mianowicie taka, że współczesny kult maryjny nie może być pozbawiony swoich korzeni. Słusznie zatem stwierdza w jednym z wniosków: „Odpowiedź na wyzwania współczesności nie może się dokonać bez wiedzy na temat historii własnej wspólnoty parafialnej. Dlatego też nieodzowne jest nauczanie wiernych o dziejach ich własnej parafii i świątyni, przypominanie postaci proboszczów i fundatorów, zaznajamianie z historią obiektów kultu będących na wyposażeniu miejscowego kościoła oraz z otrzymywanymi łaskami i cudami. Ta wiedza ma służyć rozwojowi nowych form pobożności odpowiadających współczesnym realiom życia wiernych”.

Zaprezentowana praca daje wgląd w szereg dokumentów archiwalnych zgromadzonych w parafialnym archiwum w Lewiczynie oraz przedstawia aktualny stan badań na przedstawiony temat. Formułuje też wiele wniosków na przyszłość w zakresie perspektyw

duszpasterskich. Niewątpliwie dysertacja jest ważnym wkładem w historię Sanktuarium i kultu Matki Bożej lewicyńskiej.

Ks. mgr lic. Wiesław Bąkowski

Category: Mariologia

**Summary of dissertation written under the guidance of
Prof. UKSW Fr. Grzegorz Bartosik OFMConv**

*The importance of the devotion of Our Lady of Lewiczyn –
Comforter of the Afflicted, for the Grójec region*

This is the first elaborate work dealing with the topic of veneration of the Mother of God in the Lewiczyn Shrine. The first part of the dissertation (Chapters I and II) covers issues related to the history of the Shrine and the history of the miraculous image of Our Lady Comforter of the Afflicted there since the beginning of the 17th century – focusing on the ideological symbolism, artistic and theological analysis of the painting. Mary's holy image resembles – in terms of form – the image of Our Lady of the Snows from the Basilica of Santa Maria Maggiore in Rome. This type of sacred art was very popular and widespread in Poland since the end of the 16th century. The author analyzed a number of events and made appropriate adjustments to historical details related to the history of the sanctuary and its image in terms of dating, the names of parish priests and custodians, the time of their office and a number of other significant people and facts of the local community history of events.

In the second part of the work (Chapters III and IV), the author researched issues related to the devotion of the Mother of God in Lewiczyn from its very beginning to modern times. The main source of information were the ancient records from the Lewiczyn parish priests regarding favors and graces received through prayers, which are contained in the manuscript from 1706, titled: *The Book of Miracles and Graces received to this day by so many people who are in various troubles, afflictions, with serious illnesses and various misfortunes, who fled to with great faith and complete trust in the Most Holy Virgin Mary Mother of God herein the Lewiczyn church*. The original manuscript, did not survive to the present time, but had been faithfully copied and rewritten by another priest of the parish in Lewiczyn, Rev. Wojciech Dionize Bryndzy Nacki and published in 1911. This work is the basic source of knowledge for the image of the Lewiczyn Mother of God, the votive Holy Masses celebrated, and various types of Marian devotions, indulgences and pilgrimages here.

Devotion to the Mother of God of Lewiczyn continues and develops. The momentous fact that revived the veneration to the Mother of God in Lewiczyn was undoubtedly the act of coronation of the miraculous image in 1975.

On the one hand, the current forms of devotion are continued, while on the other, new ones arise from contemporary pastoral challenges as part of the idea of the New Evangelization. It was initiated by John Paul II in 1979 during a homily in Nowa Huta and is continued by subsequent popes, as we learn from a number of church documents. Contemporary religiosity and devotion centered around the sanctuary is therefore a synthesis of what is old and new.

The author shows that the cult of the Mother of God in Lewiczyn from the beginning covered the entire region, i.e. the Grójec region. This is also the nature nowadays. It is enough to mention that the Sanctuary of Our Lady Comforter of the Afflicted in Lewiczyn annually gathers thousands of pilgrims who come to the sanctuary in large numbers, especially on the feast of the Assumption of the Blessed Virgin Mary (August 15). Large crowds – farmers, fruit and vegetable growers—come here also for the annual harvest festival organized in Lewiczyn.

At the end of the work, the author contained 12 conclusions and postulates in which he defined yesterday, today and tomorrow at the Shrine of Our Lady of Lewiczyn, Comforter of the Afflicted, Lady of the Grójec Region. They show a certain lesson, namely that modern Marian devotion cannot be taken away from its roots. Therefore, the author rightly states in one of the conclusions: “The answer to the challenges of the present cannot be made without knowledge of the history of one's parish community. That is why it is necessary to teach the faithful about the history of their own parish and place of worship, of the parish priests and founders, and with the graces and miracles received. This knowledge is to serve the development of new forms of piety corresponding to the modern realities of the life of the faithful”.

The presented work gives an insight into a number of archival documents gathered in the parish archives in Lewiczyn and presents the current state of research on the presented topic. It also formulates many conclusions for the future in the field of pastoral perspectives. Undoubtedly, the dissertation is an important contribution to the history of the Shrine and devotion to Our Lady of Lewiczyn.